

KURATORIUM
OŚWIATY
W KRAKOWIE

Kod ucznia

Małopolski Konkurs Biologiczny w roku szkolnym 2014/2015 Etap wojewódzki

Uzyskana liczba punktów

-

Miejsce na metryczkę ucznia

Drogi Uczniu!

Miło nam, że zdecydowałeś się sprawdzić swoją wiedzę i umiejętności w Małopolskim Konkursie Biologicznym.

Zanim przystąpisz do rozwiązywania testu, wpisz swoje imię, nazwisko, datę i miejsce urodzenia, nazwę szkoły oraz imię i nazwisko nauczyciela przygotowującego Cię do konkursu na oddzielnie przygotowanej karcie, włóż ją do koperty i zaklej.

Aby jak najlepiej wykonać wszystkie zadania z testu, który znajduje się przed Tobą, przestrzegaj następujących zasad:

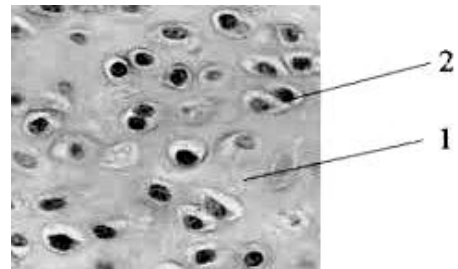
- ✓ *sprawdź czy test zawiera **42 zadania**, ewentualny brak zgłoś nauczycielowi,*
- ✓ *pracuj uważnie – masz **90 minut** na wykonanie wszystkich poleceń,*
- ✓ *rozwiązania zapisuj **długopisem lub piórem** - zapisy rozwiązań ołówkiem nie będą oceniane,*
- ✓ *w razie pomyłki nie używaj korektora – błędną odpowiedź przekreśl i zastąp poprawną,*
- ✓ *jeżeli zakreślisz więcej odpowiedzi, niż jest to podane w poleceniu, zadanie nie będzie podlegało ocenie,*
- ✓ *za prawidłowe odpowiedzi otrzymasz maksymalnie **94 punkty**.*

Życzymy Ci powodzenia

Zadanie 1. [0 - 2]

Skreśl błędne informacje tak, aby zdania były prawdziwe.

Rysunek przedstawia tkankę *chrzęstną/kostną*. Cyfrą 1 oznaczono *chondrocyt/substancję międzykomórkową*, a cyfrą 2 oznaczono *chondrocyt/substancję międzykomórkową*.

Zadanie 2. [0 - 5]

Dokończ zdania wykorzystując podane określenia: tkanka chrzęstna *szklista, włóknista, sprężysta*

- I. Tkanka znajdująca się w krążkach międzykręgowych, to tkanka .....
- II. Tkanka w chrząstkach nosa, tchawicy, oskrzeli, żeber, to tkanka .....
- III. Tkanka chrzęstna w małżowinie usznej i trąbce słuchowej to tkanka .....
- IV. Tkanka tworząca w okresie płodowym zawiązki większej części szkieletu to tkanka .....
- V. Powierzchnie stawowe tworzy tkanka chrzęstna .....

Zadanie 3. [0 - 1]

„... składa się z kilku-kilkunastu rureczek o malejącej średnicy, umieszczonych jedna w drugiej; w środku przebiega kanał, w którym umieszczone są naczynia krwionośne. Ściany utworzone są przez blaszki zbudowane z istoty międzykomórkowej i włókien kolagenowych...”

Opis dotyczy:

- A. chondrocytu.   B. okostnej.   C. osteonu.   D. jamki kostnej.

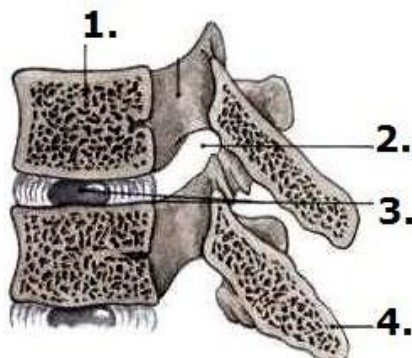
Zadanie 4. [0 - 4]

Oceń poniższe zdania. Zaznacz **TAK**, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe lub **NIE**, jeśli stwierdzenie jest nieprawdziwe.

1.	W kościach płaskich, niemających jam szpikowych w istocie gąbczastej, znajduje się szpik kostny czerwony.	☐ TAK ☐ NIE
2.	Powierzchnie stawowe kości pokryte są okostną.	☐ TAK ☐ NIE
3.	U osobników dorosłych w nasadach kości długich występuje chrząstka nasadowa.	☐ TAK ☐ NIE
4.	W kościach długich istota gąbczasta tworzy trzon i otacza jamę szpikową, wypełnioną szpikiem żółtym.	☐ TAK ☐ NIE

Zadanie 5. [0 - 2]

Na rysunku przedstawiono kręgi w przekroju strzałkowym.

Każdemu wymienionemu poniżej elementowi kręgu, przyporządkuj cyfrę, którą oznaczono go na rysunku.

- a) Trzon kręgu - .....
- b) Wyrostek kolczysty - .....
- c) Otwór międzykręgowy - .....
- d) Krążek międzykręgowy z jądrem miazdżystym - .....

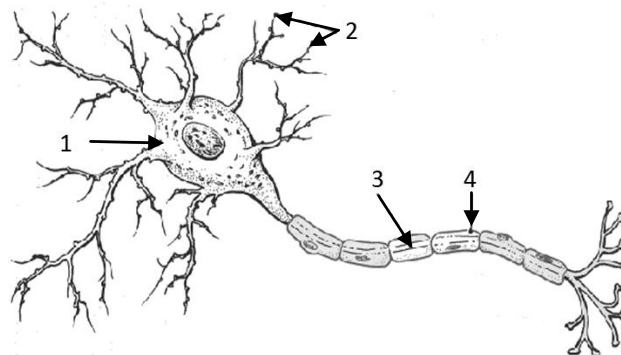
Zadanie 6. [0 - 3]

Część mięśniowa przepony w zależności od miejsca przyczepu dzieli się na część: **żebrową - A, mostkową - B i lędźwiową - C**. Obok podanych informacji o częściach mięśniowych przepony zaznacz literę która ją oznacza.

L.P.	Informacje o częściach mięśniowych przepony	Mięśniowe części przepony
1.	Jest najmniejsza.	☐ A ☐ B ☐ C
2.	Jest największa.	☐ A ☐ B ☐ C
3.	Jest najsilniejsza.	☐ A ☐ B ☐ C
4.	Przymocowana jest od 7 do 12 żeber.	☐ A ☐ B ☐ C
5.	Przyczepiona jest między innymi do dwóch ostatnich żeber.	☐ A ☐ B ☐ C
6.	Rozpoczyna się na nasadzie wyrostka mieczykowatego mostka.	☐ A ☐ B ☐ C

Zadanie 7. [0 - 1]

Rysunek przedstawia budowę komórki nerwowej.

Zaznacz punkt w którym poprawnie opisano budowę komórki nerwowej.

- A. 1 - ciało komórki nerwowej, 2 - akson, 3- dendryt, 4 - osłonka mielinowa.
 B. 1 - osłonka mielinowa, 2 - dendryty, 3 - akson, 4 - ciało komórki nerwowej.
 C. 1 - ciało komórki nerwowej, 2 - dendryt, 3- akson, 4 - osłonka mielinowa.
 D. 1 - ciało komórki nerwowej, 2 - osłonka mielinowa, 3- dendryt, 4 - akson.

Zadanie 8. [0 - 3]

Podanym elementom mózgowia przyporządkuj wszystkie wymienione ośrodki, za które odpowiadają. W miejsce kropek wpisz odpowiednie cyfry.

Ośrodek:

1. *pragnienia*

2. *wymiotów*

3. *pracy serca*

4. *łaknienia*

5. *utrzymania równowagi*

6. *termoregulacji*

7. *koordynacji ruchów*

8. *kaszlu*

9. *regulacji ciśnienia krwi*

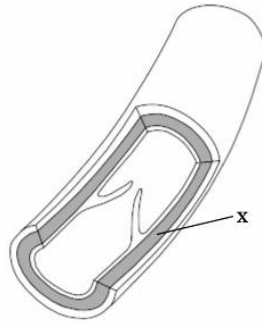
Podwzgórze - ....., rdzeń przedłużony - ....., mózdzek - .....

Zadanie 9. [0 - 3]

Oceń poniższe zdania dotyczące budowy mózgowia. Zaznacz **TAK**, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe lub **NIE**, jeśli stwierdzenie jest nieprawdziwe.

1.	W każdej półkuli mózgu wyróżnia się powierzchnię wypukłą, przyśrodkową i podstawną.	☐ TAK, ☐ NIE
2.	Szczelina pozioma oddziela powierzchnię podstawną półkul mózgu od mózdzku.	☐ TAK, ☐ NIE
3.	Bruzda boczna oddziela płat czołowy od ciemieniowego.	☐ TAK, ☐ NIE

Zadanie 10. [0 - 1]

Korzystając z ilustracji, wykonaj polecenie.

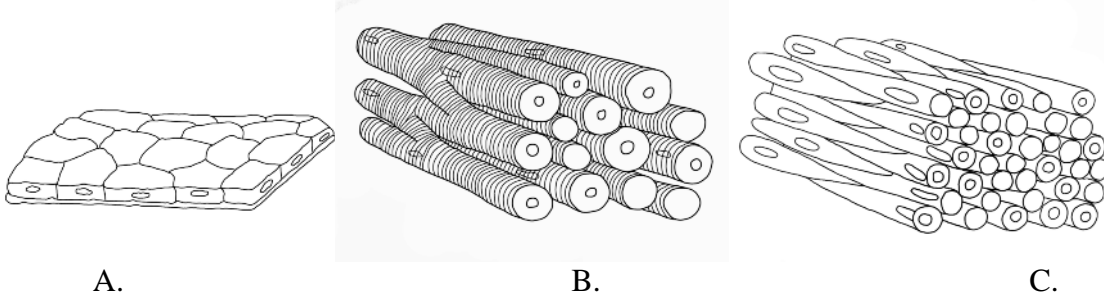
Z podanych poniżej określ wybrany element budowy naczynia krwionośnego oznaczonego na schemacie literą X.

tkanka łączna, tkanka mięśniowa gładka, tkanka nabłonkowa, tkanka mięśniowa poprzecznie prążkowana

Odpowiedź: .....

Zadanie 11. [0 - 3]

Rysunki przedstawiają tkanki występujące w układzie krwionośnym.

Rozpoznaj rysunki i uzupełnij tabelę wykorzystując wszystkie podane określenia.
tkanka mięśniowa gładka, umożliwia skurcze serca, nabłonek jednowarstwowy, reguluje średnicę naczyń krwionośnych, tkanka mięśniowa poprzecznie prążkowana, wyściela wewnętrzne powierzchnie ścian naczyń krwionośnych.

Nazwa tkanki	Oznaczenie rysunku	Funkcja i występowanie w układzie krwionośnym
	A.	
	B.	
	C.	

Zadanie 12. [0 - 1]

Uzupełnij zdania dotyczące krążenia wrotnego. Zaznacz znakiem X właściwe naczynie krwionośne.

Żyła / *Tętnica* wrotna zbiera krew z jelita i doprowadza ją do wątroby, gdzie po przejściu przez naczynia włosowate wątroby zbierana jest przez *tętnice* / *żyły* wątrobowe i odprowadzana do *żyły* / *tętnicy* głównej dolnej.

Zadanie 13. [0 - 3]

Oceń poniższe zdania. Zaznacz **TAK**, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe lub **NIE**, jeśli stwierdzenie jest nieprawdziwe.

1.	Na ścianie przegrody międzyprzedsionkowej serca znajduje się dół owalny będący pozostałością po otworze międzyprzedsionkowym występującym w okresie życia płodowego.	☐ TAK ☐ NIE
2.	Z płuc krew doprowadzana jest do lewego przedsionka serca trzema żyłami płucnymi.	☐ TAK ☐ NIE
3.	Wnętrze serca wysłane jest błoną – nasierdziem.	☐ TAK ☐ NIE

Zadanie 14. [0 - 2]

Uzupełnij tabelę przedstawiającą rodzaje tętnic trzewnych stanowiących odgałęzienia aorty brzusznej. Wybierz i wpisz do tabeli tylko **właściwe** nazwy tętnic.

t. śledzionowa, t. nerkowe, t. międzyżebrowe, t. wątrobowa wspólna, t. jądrowe lub jajnikowe, t. nadnerczowe, t. pachowa, t. żołądkowa lewa.

1. Gałęzie trzewne parzyste aorty brzusznej	
2. Gałęzie trzewne nieparzyste aorty brzusznej	

Zadanie 15. [0 - 1]

”.... Są to małe kuliste lub wydłużone gruczoły, długości około 4-8 mm. Najczęściej występują w liczbie dwóch par: górnej i dolnej. Niedobór produkowanego przez nie hormonu powoduje zwiększenie stężenia jonów wapnia we krwi. ....”

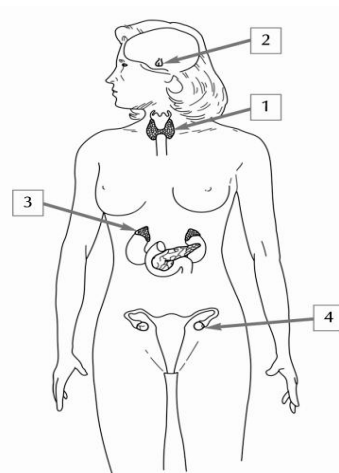
Powyższy opis dotyczy:

- A. nadnerczy.
 B. jąder.
 C. jajników.
 D. przytarczyc.

Zadanie 16. [0 - 1]

Zaznacz punkt, w którym prawidłowo dobrano nazwy gruczołów dokrewnych do cyfr, którymi oznaczono je na rysunku.

- A. 1- tarczycy, 2- szyszynki, 3-trzustki, 4-jajniki
 B. 1- grasicy, 2-przysadki, 3- nadnerczy, 4-jądra
 C. 1- tarczycy, 2-przysadki, 3-nadnerczy, 4-jajniki
 D. 1- tarczycy, 2-przysadki, 3-nadnerczy, 4-jądra

Zadanie 17. [0 - 3]

Obok podanej funkcji wpisz w miejscu kropek nazwę (lub nazwy) hormonów kory nadnerczy, które ją pełnią. Wybierz nazwy hormonów spośród podanych poniżej:

androgeny, aldosteron, kortykosteron, parathormon, kortyzol, noradrenalina

- A. Wpływają na przemianę węglowodanową i odporność organizmu .....
- B. Regulacja gospodarki wodno-mineralnej organizmu .....
- C. Hormony płciowe .....

Zadanie 18. [0 - 2]

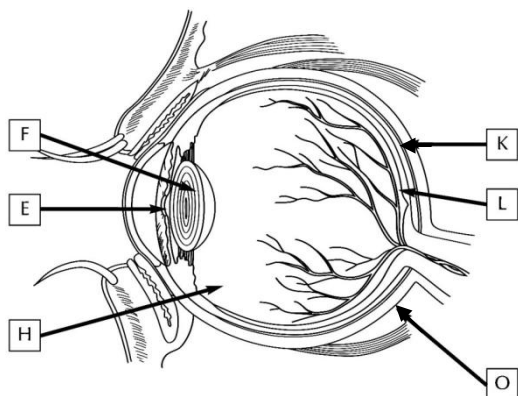
Wybierz odpowiedź A lub B i jej uzasadnienie 1 lub 2.

Odbieraniu bodźców zapachowych sprzyja:

☐ A. niska wilgotność i temperatura otoczenia,	ponieważ	☐ 1. w powietrzu suchym komórki węchowe lepiej odbierają bodźce zapachowe.
☐ B. wyższa wilgotność i temperatura otoczenia,		☐ 2. bodźcem dla komórek węchowych są lotne substancje rozpuszczone w wodzie.

Zadanie 19. [0 - 3]

Rysunek oka.

Gałka oczna otoczona jest od zewnątrz mocną, włóknistą błoną – **O**, która z przodu przechodzi w rogówkę. Środkowa błona otaczająca oko to mocno ukrwiona **K**. Wewnątrz oko jest wyścielone światłoczułą **L**. W przedniej części oka znajduje się barwna tęczówka z otworem w centralnej części, który nosi nazwę **E**. Głębiej w przedniej części oka znajduje się **F**, która może się spłaszczać i uwypuklać. Wnętrze gałki ocznej wypełnia galaretowaty płyn, zwany **H**.

Na podstawie analizy zamieszczonego powyższej rysunku i tekstu, wybierz spośród podanych poniżej nazw elementów oka oznaczonych w tekście literami i wpisz je w miejsce kropek.

Rogówka, twardówka, tęczówka, naczyniówka, siatkówka, plamka żółta, źrenica, soczewka, ciało szkliste, komora przednia oka.

O – ..... K – ..... L – .....
 E – ..... F – ..... H – .....

Zadanie 20. [0 - 3]

Oceń poniższe zdania. Zaznacz **TAK**, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe lub **NIE**, jeśli stwierdzenie jest nieprawdziwe.

1.	Połączenia między kosteczkami słuchowymi mają charakter stawowy.	☐ TAK ☐ NIE
2.	Aparat ruchowy gałki ocznej stanowią mięśnie gładkie zależne od naszej woli.	☐ TAK ☐ NIE
3.	Barwę różową paznokcia nadają włosowate naczynia krwionośne znajdujące się w macierzy paznokcia.	☐ TAK ☐ NIE

Zadanie 21. [0 - 2]

Wybierz odpowiedź A lub B i jej uzasadnienie 1. lub 2.

☐ A. Najkorzystniejsze dla organizmu są cukry złożone,	ponieważ	☐ 1. nie są trawione, są więc magazynowane w mięśniach i przekształcane w tłuszcze wywołując otyłość.
☐ B. Najmniej korzystne dla organizmu są cukry złożone,		☐ 2. podczas ich trawienia glukoza jest uwalniana do krwi stopniowo, zawartość glukozy utrzymuje się wtedy na względnie stałym poziomie.

Zadanie 22. [0 - 3]

Wszystkie wymienione produkty spożywcze, przyporządkuj do odpowiednich kolumn tabeli wpisując litery oznaczające dany produkt.

a) płatki owsiane, b) pieczywo pełnoziarniste, c) suszone owoce, d) otręby, e) większość owoców i warzyw, f) truskawki, g) jabłka, h) nasiona roślin strączkowych, i) ryż, j) pełne ziarna zbóż.

ŹRÓDŁO BŁONNIKA W POŻYWIENIU		
1. Błonnik rozpuszczalny (pektyny)	2. Błonnik nierozpuszczalny (np. celuloza)	3. Oba rodzaje błonnika

Zadanie 23. [0 - 1]Spośród wymienionych informacji **wybierz** i zaznacz te pięć, które dotyczą błonnika.

- A. Nie dostarcza do organizmu energii.
- B. Wchłanianie dużych ilości wody.
- C. Zapobieganie nagłemu spadkowi poziomu cukru we krwi.
- D. Zapobieganie nagłemu wzrostowi poziomu cukru we krwi.
- E. Zapobieganie rakowi piersi.
- F. Obniżanie poziomu cholesterolu.
- G. Przyspieszanie wszystkich reakcji zachodzących w organizmie.
- H. Ułatwianie przesuwania się pokarmu w jelitach.
- I. Zapobieganie rakowi jelita grubego i odbytu.
- J. Podnoszenie ilości składników mineralnych (Ca, F) w organizmie.

Zadanie 24. [0 - 3]Do wymienionych funkcji przyporządkuj nazwę białka, które pełni podaną rolę. Nazwy białek wybierz spośród podanych: **A. rodopsyna, B. hemoglobina, C. insulina, D. przeciwciała, E. aktyna i miozyna F. amylaza.**

L.p.	Funkcje białek:	Nazwa białka
1.	enzymatyczne, przyspieszające przebieg reakcji zachodzących w organizmach np.,	☐ A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐ E. ☐ F.
2.	motoryczne, umożliwiają ruch np.,	☐ A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐ E. ☐ F.
3.	sygnałowe, pełniące funkcję przekaźnika informacji np.,	☐ A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐ E. ☐ F.
4.	receptorowe, umożliwiają odbieranie bodźców np.,	☐ A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐ E. ☐ F.
5.	obronne np.,	☐ A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐ E. ☐ F.
6.	transportujące, odpowiadają za przenoszenie wielu związków w organizmie np.,	☐ A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐ E. ☐ F.

Zadanie 25. [0 - 1]

Istnieją pokarmy dostarczające białka wysokiej jakości, czyli takie, które zawierają wszystkie aminokwasy niezbędne do prawidłowego funkcjonowania organizmu i niskiej jakości, nie zawierające wszystkich niezbędnych do życia aminokwasów. W miejsce kropek wpisz litery oznaczające odpowiedni produkt.

a) *ziemniaki*, b) *ryż*, c) *mięso*, d) *chleb*, e) *orzechy*, f) *ryby*, g) *jaja*, h) *soja*, i) *makaron*,

Źródło białka niskiej jakości .....

Źródło białka wysokiej jakości .....

Zadanie 26. [0 - 1]

Aminokwasy egzogenne to takie,

- A. które organizm może syntetyzować i nie musi ich przyjmować z pożywieniem.
 B. które organizm może syntetyzować i musi je przyjmować z pożywieniem.
 C. których organizm nie może syntetyzować i musi je przyjmować z pożywieniem.
 D. których organizm nie może syntetyzować i nie musi ich przyjmować z pożywieniem.

Zadanie 27. [0 - 4]

Spośród wymienionych aminokwasów **wybierz** i zakreśl w kółko te osiem, które są aminokwasami egzogennymi:

alanina, treonina, leucyna, glicyna, izoleucyna,
fenyloalanina, ornityna, prolina, walina, metionina,
tryptofan, glutamina, lizyna, cystyna.

Zadanie 28. [0 - 4]

Oceń poniższe zdania dotyczące tłuszczu. Zaznacz **TAK**, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe lub **NIE**, jeśli stwierdzenie jest nieprawdziwe.

1.	Wpływają niekorzystnie na układ krążenia wywołując zmiany miażdżycowe w ścianach naczyń wieńcowych.	☐ TAK ☐ NIE
2.	Obniżają poziom cholesterolu we krwi, zwłaszcza frakcji LDL.	☐ TAK ☐ NIE
3.	Dostarczają więcej energii niż węglowodany, ale węglowodany dostarczają tej energii szybciej.	☐ TAK ☐ NIE
4.	Organizm potrafi wytworzyć kwasy z grupy omega – 6, dlatego nie jest konieczne dostarczanie ich z pokarmem.	☐ TAK ☐ NIE

Zadanie 29. [0 - 2]

Wybierz odpowiedź A lub B i jej uzasadnienie 1. lub 2.

☐ A. Energia pochodząca z tłuszczów jest przydatna, ale kosztowna,	ponieważ	☐ 1. przy ich utlenianiu powstają szkodliwe metabolity, wątroba musi je zubożyć, nerki wydalić, co stanowi dodatkowe wydatkowanie energii przez organizm.
☐ B. Energia pochodząca z tłuszczów jest przydatna i mało kosztowna,		☐ 2. przy ich utlenianiu nie powstają szkodliwe metabolity, dlatego organizm nie musi wydatkować energii na ich wydalanie i zubożenie.

Zadanie 30. [0 - 3]

Obok wymienionych objawów niedoboru witaminy wpisz odpowiednią nazwę witaminy:

A, PP, K, B₁, B₂, D.

I. Zmęczenie, depresja, wysypka, pelagra (zapalenie skóry, otepienie) - .....

II. Nieprawidłowe krzepnięcie krwi - .....

III. Wysuszenie błon śluzowych, wzrost zagrożenia infekcjami, kurza ślepotą - .....

IV. Choroba beri- beri, utrata łaknienia, obrzęki kończyn, drętwienie i słabość mięśni - .....

V. Spękane wargi, przekrwienie oczu, zapalenie skóry, łagodna postać niedokrwistości - .....

VI. Krzywica u dzieci, demineralizacja kości u dorosłych - .....

Zadanie 31. [0 - 4]

Przyporządkuj nazwy witamin do ich symboli. W miejsce kropek wpisz odpowiednią literę.

Witamina:	Nazwa witaminy
1. H	a) tokoferol
2. E	b) retinol
3. B ₆	c) pirydoksyna
4. B ₁₂	d) ryboflawina
5. A	e) biotyna
6. B ₁	f) cyjanokobalamina
7. B ₂	g) niacyna
8. PP	h) tiamina

1....., 2....., 3....., 4....., 5....., 6....., 7....., 8.....

Zadanie 32. [0 - 3]

Do podanych dolegliwości dopasuj jeden **właściwy** sposób leczenia. W miejsce kropek wpisz odpowiednią cyfrę.

A. Kurzajki -	1. okłady z kwiatu arniki, nagietka,
B. Odmrożenia -	2. napar z pokrzywy i skrzypu,
C. Skręcenia i stłuczenia -	3. okłady z wywaru z selera,
	4. sok z glistnika.

Zadanie 33. [0 - 1]

Z podanych objawów wybierz i zaznacz **trzy**, które mogą wystąpić w organizmie na skutek zbyt długiego stosowania dużych dawek (ponad 4 g) witaminy C.

- A. biegunka,
 B. kamica nerkowa,
 C. zaparcia,
 D. bóle głowy i żołądka
 E. zaburzenia snu

Zadanie 34. [0 - 3]

Oceń poniższe zdania. Zaznacz **TAK**, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe lub **NIE**, jeśli stwierdzenie jest nieprawdziwe.

1.	Przy użądleniu przez pszczołę nie należy usuwać żądła.	☐ TAK ☐ NIE
2.	Żucie świeżych liści buku działa przeciwozbrzękowo i przeciwzapalnie na jamę ustną.	☐ TAK ☐ NIE
3.	Dolegliwości związane z chorobą lokomocyjną skutecznie łagodzi imbir.	☐ TAK ☐ NIE

Zadanie 35. [0 - 1]

Zaznacz znakiem X **pięć** produktów spożywczych bezpiecznych dla alergików.

- gruszki, truskawki, brzoskwinie, miód, ryż, marchew, seler,
 owoce jagodowe, mięso jagnięce.

Zadanie 36. [0 - 2]

Wybierz odpowiedź A lub B i jej uzasadnienie 1 lub 2.

Alergia pokarmowa może wywołać bóle migrenowe. ☐ A. Tak, ☐ B. Nie,	ponieważ	☐ 1. objawem alergii pokarmowej jest duszność, świąd kichanie lub pokrzywka.
		☐ 2. u alergików niektóre składniki pokarmów mogą powodować zmiany w nerwach i naczyniach krwionośnych w mózgu.

Zadanie 37. [0 - 1]

Wskaż zestaw pokarmów zalecanych przy zaparciach.

- A. Czarne porzeczki, jasne pieczywo, herbata.
 B. Kapusta gotowana, groch, kakao.
 C. Rabarbar, figi, winogrona.
 D. Suszone gruszki, czarne jagody, czerwone porzeczki.

Zadanie 38. [0 - 1]

W sytuacjach gdy, długo nie możemy zasnąć, skutecznym sposobem może okazać się wypicie szklanki ciepłego mleka z miodem ponieważ:

- A. ciepłe mleko dostarcza dużej ilości jonów wapnia, które działają odprężająco na układ nerwowy.
 B. tryptofan zawarty w mleku stymuluje wytwarzanie serotoniny, która uspokaja i pomaga w zasypianiu.
 C. miód zawarty w mleku dostarcza dużej ilości cukrów prostych, które stymulują układ nerwowy do wydajniejszego funkcjonowania.
 D. miód dostarcza dużej ilości żelaza, którego brak powoduje bezsenność.

Zadanie 39. [0 - 2]

Do podanych czynników mogących wywołać ból głowy dopasuj sposób, dzięki któremu złagodzimy jego objawy.

Czynnik wywołujący ból głowy	Sposób złagodzenia bólu głowy
1. Brak świeżego powietrza	☐ A. ☐ B. ☐ C. ☐ D.
2. Chore zatoki	☐ A. ☐ B. ☐ C. ☐ D.
3. Napięcie mięśni	☐ A. ☐ B. ☐ C. ☐ D.
4. Zdenerwowanie, stres	☐ A. ☐ B. ☐ C. ☐ D.

Sposób złagodzenia objawów:

- A - Masaż mięśni szyi i karku, ciepły okład.
 B - Spacer, przewietrzenie pomieszczenia.
 C - Herbatka z melisy.
 D - Okłady z gruboziarnistej soli.

Zadanie 40. [0 - 1]

Spośród wymienionych propozycji zaznacz **cztery**, które powinny zastosować osoby cierpiące na chorobę lokomocyjną:

- A. Przed podróżą należy zjeść lekki posiłek.
- B. Należy usiąść przodem do kierunku jazdy.
- C. Zająć się czytaniem książki lub czasopism.
- D. Patrzeć na horyzont, który jest stałym punktem krajobrazu za oknem.
- E. Rozłożyć fotel do pozycji półleżącej.
- F. Pić gazowaną wodę mineralną.

Zadanie 41. [0 - 2]

Kaszel pozwala na usuwanie z gardła i oskrzeli zalegającej wydzieliny. Stosowane obecnie leki łagodzące kaszel zawierają kodeinę, która wywołuje negatywne skutki uboczne. Obecnie naukowcy pracują nad substancją występującą w nasionach kakaowca.

Zaznacz nazwę substancji występującej w nasionach kakaowca i mechanizm jej działania.

☐ A. Mirystycyna,	ponieważ	☐ 1. działa hamująco na ośrodek kaszlu w mózgu.
☐ B. Teobromina,		☐ 2. hamuje aktywność nerwu błędnego.

Zadanie 42. [0 - 2]

Zaznacz znakiem „X” odpowiednie określenia tak, by zdania dotyczące niskiego ciśnienia były prawdziwe.

Stan niskiego ciśnienia występuje, gdy u kobiet ciśnienie skurczowe krwi spada **poniżej 100 mm Hg** / **poniżej 120 mm Hg**, a ciśnienie rozkurczowe **poniżej 70 mm Hg** / **poniżej 60 mm Hg**. Objawami towarzyszącymi niskiemu ciśnieniu są: **nudności i bóle brzucha** / **znużenie, osłabienie pamięci, koncentracji**. Skutecznym środkiem na niskie ciśnienie jest napar z **janowca, tasznika, krwawnika oraz melisy** / **przywrotnika, kwiatów rumianku i lipy**. Prowadzenie aktywnego trybu życia, naprzemienne kąpiele w zimnej i ciepłej wodzie.